

Beslutningsforslag nr. B 93. Fremsat den 10. februar 2000 af Anni Svanholt (SF), Jes Lunde (SF), Ole Sohn (SF) og Villy Søvndal (SF)

Forslag til folketingsbeslutning

om fjernelse af køns- og invaliditetsdiskrimination i arbejdsmarkedspensioner

Folketinget opfordrer regeringen til at iværksætte initiativer, således at størrelsen af pensionsydelsen ikke afhænger af kønssammensætningen og invaliditetsrisikoen i de enkelte pensionskasser.

Konkret foreslås følgende:

1) Der etableres en ordning, således at pensi-

onsforskelle relateret til forskelle i kønssammensætningen mellem de enkelte pensionskasser udlignes.

2) Der etableres en ordning, således at den erhvervsrelaterede invaliditetsrisiko udlignes mellem pensionskasserne.

Bemærkninger til forslaget

Det er stadig meget relevant at diskutere ligestilling. Der eksisterer fortsat store økonomiske uligheder mellem mænd og kvinder, både i arbejdslivet og i alderdommen. F.eks. er det velkendt, at kvinder med en supplerende pensionsordning har fået en lavere løbende ydelse end mænd, alene fordi de i gennemsnit forventedes at blive et par år ældre. Det er derfor godt, at der omsider er vedtaget en lov (Lov nr. 134 af 25. februar 1998 om ligebehandling af mænd og kvinder inden for de erhvervstilknyttede sikringsordninger), hvorefter pensionsselskaberne pålægges at beregne pensionen neutralt i forhold til kønnet – det såkaldte unisexprincip. På en række områder er loven imidlertid mangelfuld.

- 1) For det første omfatter den kun *nye* medlemmer, dvs. personer indtrådt efter 1. juli 1999 eller eventuelt endnu senere (år 2002), da loven indeholder dispensationsmuligheder. Kvinder, som i dag er i en pensionsordning med et *kønsafhængigt* beregningsgrundlag, får altså ikke glæde af de ændrede regler og vil fortsat få en for lav pension. Ifølge Ligestillingsrådet drejer det sig om ikke mindre end 450.000 kvinder. Det er naturligvis helt unacceptable, hvorfor der bør overvejes en kompensationsordning i tilfælde af afslag på sagsanlæg. Lovens mulighed for dispensation med hensyn til ikrafttrædelsesdatoen bør ophæves. Der er ingen grund til at trække en i forvejen langsommelig proces, der først vil være tilendebragt om ca. 40 år, yderligere i langdrag. Desuden har pensionsselskaberne haft god tid til at få indkørt de nye beregningssystemer.
- 2) For det andet omfatter loven kun arbejdsgiveradministrerede pensionsordninger. I private ordninger sker pensionsberegningen på et individuelt og dermed et kønsafhængigt grundlag. Her diskrimineres der fortsat mellem kønnene, f.eks. i forbindelse med livrenter og visse kapitalprodukttyper (kapitalpension med en forsikringsdel). Desuden kan der opstå et uheldigt sammenspil mellem de arbejdsgiveradministrerede og de private ordninger, der åbner op for en omgåelse af unisexprin-

cippet. Man kan forestille sig en situation, hvor en arbejdsgiveradministreret kapitalpension ved udbetalingen konverteres til en privat livrente. Det er uklart, om det problem kan løses, men regering og de relevante fora opfordres til løbende at følge udviklingen på området.

- 3) For det tredje sikrer loven kun ligestilling mellem mænd og kvinder inden for den samme ordning, men ikke generelt. Udgangspunktet for ordninger med unisex er, at alle medlemmer af ordningen pooler deres risiko for alderdom, død og invaliditet sammen – og bærer risikoen solidarisk. Det indebærer, at hvis to pensionsopparere er i samme ordning og har indbetalt det samme i bidrag, vil de også få det samme udbetalt uanset køn. Men samtidig er det klart, at medlemmerne fortsat er mænd eller kvinder og derfor må forventes at have forskellig risikoadfærd. Ved udregningen af ydelserne tages der derfor hensyn til den faktiske kønssammensætning i ordningen.

Det foreslås derfor at etablere en udligningsordning mellem de forskellige pensionskasser, således at kønssammensætningen i den enkelte kasse ikke får betydning for ydelsesniveauet. I modsat fald vil ydelserne i ordninger med et flertal af kvinder blive systematisk lavere end i ordninger med et flertal af mænd. Det vil kunne give polariseringstendenser, hvor kvinderne bliver isoleret i egne kasser, idet mændene får et incitament til at danne eller tilslutte sig ordninger domineret af mænd.

I en typisk pensionsordning er det beløb, som afsættes til invalidepension, ca. 20 pct. af det beløb, som afsættes til alderspension. For en gennemsnitlig ufaglært arbejder er invaliditetsrisikoen ca. halvanden gang så stor som den gennemsnitlige. For en gennemsnitsfunktionær er risikoen ca. det halve af gennemsnittet. Alene det betyder, at funktionæren kan få 20 pct. mere i alderspension.

For en del faggrupper er problemerne omkring dårligt arbejdsmiljø og høj invaliditetsrisiko endnu større. Taxachauffører, tjenere, rengøringsfolk og mange ufaglærte i den offentlige sektor har en invaliditetsri-

siko på over det dobbelte af gennemsnittet. For dem går en uforholdsmæssig stor del af pensionsbidraget til invalidedækning. Det gør naturligvis deres alderspension meget mindre. Og bedre bliver det ikke af, at de pågældende hører til blandt de lavestlønnede og mest ledighedsudsatte grupper, som i forvejen har en beskedent opsparing.

Det foreslås derfor, at der ligesom med kønsforskellen sker en udligning af invaliditetsrisiko mellem de forskellige ordninger.

Beslutningsforslaget er en uændret genfremsættelse af B-138 fra folketingssamlingen 1998-99, jf. Till. A side 5346 og 5348.

Skriftlig fremsættelse

Anni Svanholt (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om fjernelse af køns- og invaliditetsdiskrimination i arbejdsmarkedspensioner.

(Beslutningsforslag nr. B 93).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.